

TOULKY Å UMAVOU - Å UMAVÅ TÅ• SVÅŠTÅ•CI

ÅEtrtek, 19 zÅjÅ™Å- 2019

Eduard Bass ve svÅ©m romÅjnu Cirkus Humberto IÅ-Å•Å- prostÅ™edÅ- cirkusu a osudy VÅjclava Karase, jehoÅ¾ koÅ™eny s Å umavu. VaÅjkÅv tÅjta, starÅ½ Karas, patÅ™il k muÅ¾Å™m, kteÅ™Å- odchÅjzeli za pracÅ- z rodnÅ© Å umavy do svÅta. I Klostermann IÅ-Å•Å- ve svÅ©m romÅjnu SvÅtÅjk z PodlesÅ- Å¾ivot muÅ¾Å™ vyrÅjÅ¾ejÅ-cÅ-ch za obÅ¾ivou do dalekÅ½ch PodlesÅ-m pÅ™itím nenÅ- mÅ-nÅna jen jedna vesnice, ale krajina od Nezdic, StraÅjÅ-na (vrch Sedlo a Å½dÅinov) aÅ¾ k Vol DalÅjÅ-m mÅ-stem, odkud se rekrutovali svÅtÅjci, byl ZdÅ-kov a pÅ™Å-p. Stachy. Karasovi, o kterÅ½ch Eduard Bass pÅ-Åje, vÅjak pochÅjzeli z HornÅ- SnÅÅ¾nÅ© u Volar.

Odkud vlastnÅ

vznikl nÅjzev SvÅtÅjci? Je to jednoduchÅ©, od faktu, Å¾e bloudili svÅtem.

PolÅ-Å•ka ve

vysokÅ½ch nadmoÅ™skÅ½ch vÅ½ÅjkÅjch nedÅjvala moÅ¾nost velkÅ© obÅ¾ivy a zajiÅjtÅnÅ- alespoÅ trochu dÅstojnÅ©ho Å¾ivota zdejÅjÅ-ch obyvatel, hladovÅ½ch krkÅ bÅ½valo v domÅjcnostech mnoho . Tak se stÅjvalo, Å¾e od 80. let devatenÅjctÅ©ho stoletÅ- zaÅali muÅ¾i z ÅjumavskÅ½ch konÅin vyrÅjÅ¾et za prac do svÅta. Å½ivili se buÅ zedniÅinou anebo nachÅjzeli svÅ© uplatnÅnÅ- u znÅjmÅ½ch cirkusÅ.

Å umavÅjtÅ-

chlapÅ-ci bÅ½vali proslulÅ- svojÅ- ÅjikovnostÅ-, disciplÅnou, umem, zkrÅjtko mÅli dobrÅ© jmÅno. U cirkusu se Å½ivili hlavnÅ jako muzikanti. Cirkus je vÅjak pÅ™edevÅjÅ-m svÅt manÅ©Å¾e a zVÅ-Å™mat, krÅjSnÅ½ch kostÅ½mÅ. A tak ÅjumavÅjtÅ- rodÅjci se Å½ivili tÅ©Å¾ jako stavÅ•i (tenÅ¾Åjci), krmiÅ•i dobytka, prÅjci tu mÅl zaruÅenou i ÅjikovnÅ½ krejÅÅ- Åi holiÅ.

Kdo by si

myslel, Å¾e chlap, kterÅ½ se neumÅ- uÅ¾ivit doma a musÅ- vyrÅjÅ¾et do svÅta, nebude ve vÅjÅ¾nosti ostatnÅ-ch, ten by se hluboce mÅ½lil. SvÅtÅjci odjÅ-Å¾dÅli na jaÅ™me, coÅ¾ znamenalo, Å¾e veÅjkerÅj starost o

hospodÅjÅ™stvÅ- a chod domÅjcnosti leÅ¾ela na Å¾enÅjch, muÅ¾i pÅ™ijÅ-Å¾dÅli s podzimem domÅ.

Byli jiÅ¾ netrpÅlivÅ oÅekÅjvÅjni. VÅ¾dyÅ¾ kolik udÅjlostÅ- v tÅch odlehÅ½ch konÅinÅjch se stane? Å½ivot zde sestÅjval z dÅ™iny, odÅ™Å-kÅjnÅ-, a pokud lidÅ© chtÅli nÅjakÅ© obveselenÅ- Åi rozptÅlenÅ-, museli si zÅjbavu pÅ™ipravit sami. A takovÅ½ svÅtÅjk se vracÅ-val s dobrou nÅjladou, kupou vzpomÅnek a zÅjÅ¾itkÅ, kterÅ½m ostatnÅ-dychtivÅ naslouchali a spÅ™Åj dali pÅ™edstavy o mÅ-stech, kterÅj nemohli poznat.

V muzeu

Å umavy lze dosud spatÅ™it zaÅ¾loutlou fotografii, na kterÅ© je FrantiÅjek Kraml z Lazen u StraÅjÅ-na s turbanem na hlavÅ a rouchem mahÅradÅ¾i, kterÅ½ se coby orientÅlnÅ- krotitel snaÅ¾Å- zkrotit slona.

TakovÅj fotografie jstÅ tehdy vzbudila senzaci a pÅ™mi jeho vypravovÅjnÅ- beztak nikdo ani nedutal, moÅ¾nÅj nÅjacÅ- vÅ½rostci naslouchali s otevÅ™enou pusou a hlavou jim bÅÅ¾elo â€žTo bych chtÅl v budoucnu takÅ© zaÅ¾Å-tÅœ. Kdo uÅ¾ se takovÅ© Å©ctÅ netÅjil, na koho se uÅ¾ lidÅ© dÅ-vali s urÅitÅ½m despektem, bÅ½vala Å¾ena, kterÅj jezdila se zdejÅjÅ-mi svÅtÅjky do svÅta.

BÅ½vala to svobodnÅj dÅ-vka, kterÅj svÅtÅjkÅ™m prala, vaÅ™ila, Å•asto si pÅ™ed svatbou uÅjetÅ™ila velmi sluÅjnÅ© penÅ-ze, ale Å¾enicha pak Å•asto marnÅ hledala.

A jakÅ© Å¾e to

bÅ½valy cirkusy a kam vÅjude se svÅtÅjci podÅ-vali??

VÅtÅjina jmen

dnes uÅ¾ mnohÅ½m z nÅjs nic neÅ™Å-kÅj â€

Hagenbeck, Sarasanni, Schneider, Busch, Gleich, Medrano, Strasburger.. . Ale

byla to i jmÅna, kterÅj mÅjme vÅ-ce v povÅdomÅ- - jako Krone a KludskÅ½. KludÅjtÅ- majÅ- svÅ© koÅ™eny v PoÅjumavÅ v BukovnÅ-ku. A mÅ-sta? SvÅtÅjci se podÅ-vali prakticky po celÅ© EvropÅ â€ Rakousko, NÅmecko,

Francie, slunně; Itálie, Belgie, Rusko... Jedinou nevšedností byla neznalost cizího jazyka.

O svatých

kolovala také řada vtipů. Kryštof

Kolumbus přistál a v Americe a všichni ho domorodci slovy: „Všichni tady, já jsem ze Stachovce.“

Často docházelo

k situacím, které byly vtipné, a zprvu vypadaly dramaticky. To když utekl takový tygr nebo jiná zvířetina z manáží, vystrašení diváci připlhali po stožárech, jiní nekoukali napravo,

nalevo, utkali kam se dalo (tady byl

svatý k ve všední, muzikanti seděli vysoko), tygr si to nakonec zamířil ven, do

stánku perníkářů. Pak cirkusáci vytvořili

jakýsi tunel, a tygra, nabažili nahoře avšak perníkem, zahnali zpět do cirkusu,

zatímco perníkáři se beztak pokoujeli mdlou.

Nutno je také

dotát, že v cirkuse panovala přísná pravidla, muzikanti museli být

vypulovaní jako z alabastru, nohy museli přitáhnout do pravého ohlu, jinak

se pan direktor sakra zlobil, o němž jakom falešně mluví nemohlo být ani řeči.

Pro svatých

začala upadat s přírodním hospodářským krizí a definitivně skončila

přírodním druhem svatých vládky. Šikovných muzikantů,

kteří pokračovali v umění svých otců, však bylo dost. Těm pan Karel Polata. Ten svatých knize umavěť rod

vzpomíná - I -

prvopočetky svatých hran, dříve stvůrčí ve Zdákově, i někteří mladíci ho

Rudolfa Firku jen na letním bytě ve Zdákově.

Nadarmo se

neřekne, že to muzikantů.

MIA,

Kulturní a zcestovalá redaktorka